

Folkhälsomyndigheten

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se
petter.dahlin@regeringskansliet.se

Handläggare
Karin Björklund

Vårt ärendenummer
01526-2015-1.1.3

Ert ärendenummer
M2014/2798/Mm

Datum
2015-05-13

Sida
1 (4)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över Boverkets förslag till strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö

Folkhälsomyndigheten har på eget initiativ tagit tillfället att lämna synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra:

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten ser positivt på förslagen som på många sätt kommer att bidra till en bättre miljö och hälsa i Sveriges städer. Hälsoaspekter är till stor del beaktade i förslagen men myndigheten anser dock att den sociala dimensionen av samhällsplanering, det vill säga planeringsaspekter som kopplar till medborgarnas delaktighet och trygghet i sin närmiljö, beaktas endast i begränsad omfattning. Folkhälsomyndigheten föreslår att myndigheten tilldelas en roll i ett antal av de samverkansgrupper som kopplas till förslag i strategin.

Vi noterar även att myndighetens tidigare synpunkter på strategin inte beaktats och att myndigheten inte heller är remissinstans. Eftersom Folkhälsomyndighetens övergripande uppdrag är att verka för en god folkhälsa i vilket det ingår att upptäcka, förebygga och undanröja risker för hälsa och välbefinnande i den fysiska miljön, att förmedla kunskap om miljöns betydelse för hälsan, att förse regeringen och statliga myndigheter med kunskaps- och beslutsunderlag samt att förmedla relevant kunskap till andra berörda samhällssektorer, är vi förvånade att vi inte fått detta förslag på remiss.

Synpunkter på förslagen i strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö

Förslag till insatsområde hållbar samhällsplanering

I förslaget att stärka kommunens planeringsberedskap pekas på vikten av hög kompetens. Folkhälsomyndigheten önskar lägga till vikten av kompetens inom den sociala dimensionen av hållbar samhällsutveckling i planeringsberedskapen. Förutom en hälsofrämjande fysisk miljö kan en hälsofrämjande samhällsplanering även öka jämlikheten i hälsa i städer och skapa förutsättningar för mer hållbara städer. Enligt Social rapport 2006¹ är det fler barn i ekonomiskt utsatta familjer som upplever en otrygg närmiljö i förhållande till andra barn. Den omgivning

---

¹ Socialstyrelsen. 2006. Social rapport 2006. Edita Nordstedts Tryckeri. ISBN 91-85482-16-1

och bostad som barn bor i är starkt styrd av föräldrarnas ekonomiska resurser och med boendemiljön följer även vilket grannskap och närområde barnet vistas i. Närhet till exempelvis vård, skola, allmänna kommunikationer, fritidsgårdar, lekplatser och livsmedelsaffärer kan vara avgörande för invånarnas delaktighet i samhället. Hållbar stadsplanering påverkar därmed inte bara levnadsvanor utan även livsvillkor och kan bidra till social hållbarhet.

I förslaget att utveckla översiktsplaneringens strategiska funktion saknas den sociala dimensionen av hållbar utveckling. Förutom att lyfta behovet av arbetet med miljöbedömningar och återkopplande konsekvensbeskrivningar behöver hälsokonsekvenser av föreslagna planer bedömas och beskrivas.

I förslaget om att utveckla regionala forum för samhällsplanering vad gäller samverkan på olika nivåer och mellan olika aktörer är det positivt om kommunerna dels kan ta stöd av varandra, men även själva bli mer klara över i vilken riktning kommunens stadsutveckling bör utvecklas. Detta bör innebära att kommunen enklare kan vara tydlig i sina krav gentemot andra aktörer i t.ex. byggsektorn, så att stadsutvecklingen faktiskt sker i den riktning man önskar och har för avsikt. Liksom i ovanstående förslag saknas dock den sociala dimensionen av samhällsbyggnad. God samhällsplanering kräver såsom beskrivs ett gediget kunskaps- och planeringsunderlag. Folkhälsomyndigheten önskar tillägga att detta även gäller stadens sociala hållbarhet. Nuvarande förslag tycks endast täcka in de miljömässiga och ekonomiska dimensionerna av hållbar utveckling.

Folkhälsomyndigheten instämmer med förslaget om att utveckla ett nationellt ramverk för planeringen med en nationell strategi där en tydlig prioriteringsordning anges.

Utöver de förslag som anges bör det inom detta insatsområde utredas hur hälsoaspekter kan lyftas i planprocessens miljökonsekvensbeskrivning, exempelvis genom hälsokonsekvensbeskrivning (HKB). Det finns även ett behov att utreda möjligheter att utöka och säkerställa medborgarnas delaktighet i planeringsprocessen. Medborgarnas engagemang i övergångsprocessen mot en hållbar utveckling lyfts särskilt i den europeiska miljöbyråns (EEA) rapport om Europas miljö som presenterades våren 2015².

Förslag till insatsområde inom bebyggelsestruktur och transporter

Folkhälsomyndigheten ser mycket positivt på detta insatsområde, i synnerhet de åtgärder som syftar till att minska biltrafiken till förmån för gång-, cykel- och kollektivtrafik.

I motivet till förslaget till stadsmiljöprogram samt stadsmiljöavtal anges att ett medvetet arbete med arkitektur, form och design är en grundläggande förutsättning för att åstadkomma hållbara och attraktiva livsmiljöer av god kvalitet. Folkhälsomyndigheten önskar lägga till att även ett medvetet arbete med att skapa förutsättningar för människors hälsa och välbefinnande är en förutsättning för en god livsmiljö i staden. Då det i Folkhälsomyndigheten uppdrag ingår att upptäcka, förebygga och undanröja risker för hälsa och välbefinnande i den fysiska miljön bedömer vi att vi bör ingå i samverkansgruppen. I vårt uppdrag ingår även att förmedla kunskap om miljöns betydelse för hälsan och förse regeringen och statliga myndigheter med kunskaps- och beslutsunderlag.

---

² EEA. 2015. Europas miljö - tillstånd och utblick 2015: en sammanfattning. Europeiska miljöbyrån, Köpenhamn.

I förslaget om bättre beslutsunderlag och samhällsekonomiska modeller kan nämnas att även människors hälsa är ett motiv för insatser att förbättra miljön. I en ny rapport från WHO³ beräknades samhällets totala kostnad för förtida dödsfall samt sjukdom orsakade av luftföroreningar i Europa. Kostnaden uppgår till över 25 biljoner kronor per år, vilket är nästan en tiondel av Europas totala BNP. Liksom för miljöeffekter och miljövinster är hälsoeffekter och hälsovinster oftast förskjutna i både tid och rum, och dessutom många gånger svåra att härleda till en viss orsak eller källa. Det är därför viktigt att kostnader för ohälsa och vinster i hälsa kopplat till miljön finns med i de samhällsekonomiska beräkningar och modeller som ska utgöra beslutsunderlag för en hållbar stadsplanering. Folkhälsomyndigheten vill därför tillägga att även av det skälet bör myndigheten ingå i den föreslagna samverkansgruppen.

Folkhälsomyndigheten önskar även delta i det föreslagna arbetet med vägledning för tätortsnära natur och grönområden vilket förutom att förslaget uttryckligen handlar om människors hälsa och välbefinnande även knyter an till ett flertal av Folkhälsomyndighetens uppdrag.

Folkhälsomyndigheten instämmer i förslaget om en utredning om störning och hälsopåverkan från buller. Styrgruppen för den nationella bullersamordningen har tidigare under 2015 diskuterat lämplig form för ett sådant uppdrag och samfällt kommit fram till att det bör vara en ansvarig myndighet, Folkhälsomyndigheten, som får detta uppdrag, i samråd med övriga myndigheter.

Folkhälsomyndigheten önskar även delta i det föreslagna arbetet med att gång-, cykel- och kollektivtrafik ska var normgivande i den urbana transportplaneringen.

Förslag till insatsområde inom nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse

Folkhälsomyndigheten ser positivt på förslaget om återkommande uppföljning av statusen på det svenska byggnadsbeståndet. Uppföljning av ventilation och radon bör ingå i ett sådant uppdrag. Vidare bör ett sådant uppdrag kopplas till den pågående hälsorelaterade miljöövervakningen som Naturvårdsverket ansvarar för.

Då Folkhälsomyndigheten har det nationella ansvaret för tillsynsvägledning kopplat till hälsoskydd i inomhusmiljön, bör myndigheten vara en del i arbetet med att utveckla och främja hållbarhetsaspekter vad gäller livsmiljön med avseende på hälsoaspekter i och kring byggnader, enligt åtgärdsförslaget om en strategi för hållbara byggnader.

Det är oklart om det föreslagna uppdraget om att se över kemikaliekraven för byggprodukter är detsamma som uppdraget om farliga ämnen i byggprodukter som tilldelats Kemikalieinspektionen i regleringsbrevet för 2015, att utföras i samråd med Boverket och Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten ser mycket positivt på förslaget med ett statsbidrag för renovering av skollokaler.

---

³ WHO Regional Office for Europe, OECD (2015). Economic cost of the health impact of air pollution in Europe: Clean air, health and wealth. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen, Anna Bessö. I den slutliga handläggningen har tf enhetschefen Ingrid Millet deltagit. Utredaren, Karin Björklund har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Karin Björklund